

S O K F É L E .

XXIV szám Béts. Julius 24-dikén. 1832

A U S Z T R Á L I A .

Felosztása.	nagysága □ mértf.	népessége.
A. Szárazföld:		
Új Hollandia	139,905	200,000
úgy mint:		
1. Új Südwales	31,480	48,000
2. Melville Brittus Gyarmat	10	150
3. Vandiemer Szigete	3,438	12,000
4. Känguruh Szigete	259	—
B. Közép Szigetek:		
Öszveséggel	15,794	1,315,000
úgy mint:		
1. Új Guinea	10,794	500,000
2. Új Britannia	750	200,000
3. Luisia	250	100,000
4. Salamon Szigetek	400	100,000
5. Szánta Cruz	25	15,000
6. Sz. Lélek Szigetek	200	200,000
7. Új Caledónia	325	50,000
8. Új Zeeland	3,005	150,000
a) Brittus Gyarmat	—	300
C. Szélső Szigetsoport:		
Öszveséggel	1,900	732,400
úgy mint:		
1. Mária Szigetek	150	5,400
2. Karolína Szigetek	350	100,000
3. Mulgrave Szigetek	500	150,000
Toldalék a' M. Kurirhoz.	24	

Felosztása.	nagysága □ mértf.	népessége
4. Hajósok Szigetei . . .	80	30,000
5. Fidschi Sz. csoport . . .	200	100,000
6. Tonga Sz. csoport . . .	250	100,000
7. Cook Sz. csoport . . .	50	60,000
8. Társaság Sz. csoport . . .	40	40,000
9. Alantos Sz. csoportja . . .	150	100,000
10. Mendannas Szigetei . . .	120	45,000
11. Wathu és Zubehör . . .	10	2,000
D. Keleti egyes Szigetek:		
1. Szandwich Sz. csoport . . .	308	446,000
2. Magános Szigetek . . .	10	2,000
Öszvesen	157.917	2,688,000

A' Földnek ezen ötödik részét 1759-ben kezdték az Európaiak feltalálni; melyet eleinte Új Hollandiának, azután pedig Polyneziának és Ausztráliának neveztek.

Egyszerűség, Életbőltesség.

Egy dolog zárja el az élet örömeit az Emberek szíve elől, *nem tudván t. i. mi kevés kell a' Megelégedésre, többen több szükségeket 's kívánságokat teremtenek magoknak.* Már melyik a' boldogabb? az e', ki sok Asszonyesmérési principiumokkal házasodni indulván, leendő feleségében ilyen tulajdonokat kívánna feltalálni, hogy az szép legyen, minden hiúság nélkül, — gazdag, fennhéjzás nélkül, — jó, szenteskedés nélkül, — kegyes, éhletlenség nélkül, okos de ne tudákos, — jó szakátsné vesztegetés nélkül; tsinos, hosszantartó öltözködés nélkül, barátságos, kiereszkedés nélkül, — fiatal, kalandozás nélkül, a' lehető

elfőzésig kartsú, azonban speratio jó Édes Anya, jó tántzos, de a' bált azért ne szeresse, — városi, de azért a' pazérló módíztatásnak halálos ellensége legyen, — Barátnékat tartson, a' nélkül hogy segítne nekik rágalmazni, embert - szólni 's a' t. 's a' t. — 's ezt a' phantom Madarat keresné mind addig, míg esztendoi multával a' Requisitumok nagy része is elpárologván, utóbb megadná magát 's egy mind öszve is nexust szerző idősötske személyt szállítua be hajlékába; — *vagy az*, ki ama Nagy Pappal tudván azt, hogy ember az ember, tsak kevés, 's egyszerű tulajdonokat óhajt Galambjában, 's tsakhogy a' házi boldogság örömeit éldelhesse, inkább elszánja magát jó előre, hogy testi lelki épsége mellett is, vak is, siket is, néma is, gyáva is tudjon lenni, ha úgy parantsolnák környülményi. — Mennél kevesebbek kívánságaink: annál könnyebb azokat kielégíteni. *Temple* minden kívánságit ezen három szóban: *Egészség, Békesség, Jó idő* igyekezett kifejezni. Ugyan volna e' még veréb, ha a' Matskának szárnya volna? Hány ezeren jutottak már azolta koldús botra, miolta az Emberek némely T. székek elől való elrepülhetés módját feltalálták?!

Furtsa, hogy sokan, ha vagy subiective, vagy obiective képtelen kívánságaik, bé nem telyesednek — békételenkedni szoktak. Jah! mi már, nem boszorkány világban élünk, — a' valóság világában eszén járó 's nem álmodozó ember kell. Az olyanok szerezzék meg magoknak Breitkopf „*Kívánságok Forrása*“ nevű mappáját, 's szegezzék ajtajokra. Nevezett tudós Szerzőnk szerént, ez a' forrás a' *Szükség* Országában ered, — vize különös, mert mennél többet iszik az ember belőle; annál inkább szomjúhozik, — utóbb folyóvá nevedekvén négy ágakra oszlik, és az *Almok*

Országa határánál 's a' megtsalathozás potsolyája mellett keresztül folyja a' *Fösvénység*, a' *Betsület*, 's a' *Szerelem* országait, — tsak kevesen jutnak el a' Folyó Negyedik igen keskeny ágán a' *Boldogság*, *Öröm*, *Nyugodalom* kis völgyébe! Be kár, hogy tsak Idő 's Önn kárunk taníthat meg azon Élet - regulákra, hogy: *Nem kell mind azt elhinnünk*, a' *mit kívánunk*, — *semmi ígéretre ne építsünk mind addig, míg az be nints telyesítve* — *semmi pénzre addig ne kalkuláljunk, míg az zsebünkben nints*, sőt még itt se, mert héj sok mesterséges sőt ravasz emberek is vannak, 's még onnan is ki tudják azt bájolni!

Tudják az Urak azt a' történetet, midőn egy hatalmas Boszorkány három kérést engedett meg egy új házas Párnak, de úgy hogy ez azt nyoltz Nap alatt kijelentse. Az ezer kívánni valók közt nem tudták szegények mit kívánjanak? — alig mertek erről még tsak gondolkodni is, tartván tőle, hogy a' hatalmas Boszorkány valami gondolatjokat kívánságra magyarázza. Egyszer egy tál krunpli mellett eszegetven tsupa ártatlanságból így szöll az Aszszony „bár tsak egy szál kolbászunk volna hozzá!“ — 's im — ott termett a' kolbász. — „Éj! akadjon a' torkodon az egész kolbász“ így szöll méreggel eltelve a' férj — 's im a' torkán fennakadva száját sem tudta megmozdítani az Aszszony. Mit volt mit tenni, — harmadik kérésül tsak el kellett onnan kívánni a' kolbászt, melly hihető nem a' legjobb ízűen esett a' szegény Párnak. — Ez még, bizonyosan azon régi tündéres időben történhetett, midőn téj 's méz szintűgy folytak, mint most a' viz — mert a' mai világban akár inde — akár unde — aligha ott nem maradt volna a' kolbász az Aszszony torkán. —

Az Élet - böltsesség, valóságos erköltsi Chemia, melly a' dolgoktól elválasztja azon sok szükségtelet 's haszontalant, mellyek hebehurgyaság 's ábrándozó képzelődések által rakodtak reájok. — *Knigge* híres könyvet írt a' Társalkodásról, — de ebből ugyan nem bölts, hanem még okos sem lesz senki, — hamarább finom politikus, ravasz. Nagyobb szükségünk volna egy oly könyvre, mellyből megtanulhatnánk, hogy kell a' Kniggéből tanult emberekkel 's mi magunkal társalkodnunk? „*Tsalni kell az embernek szüntelen, ha a' mai világban betsületes ember akar lenni,*“ így szólt a' minap egy őszinte potrohos kortsmáros, ki a' temérdek vám elkerülése tzéljából, hazai borait más jobb Országiak helyett árulgatta.

A' valódi Élet - böltsesség birtokosítól tsak olyan forma szókat lehet hallani az élet kotzka - történetei közt, mint a' tsizmadiáktól, ha szük a' megrendelésre készített tsizma „*majd kitágul az egy kis viselés után*“ vagy ha tág: „*fájinúl öszvemegy az nedves helyen, egy két nap alatt.*“ Hasztalan! lehetetlen egy hoszszú útban az esőt, sárt, port, elkerülni.

A' természet kárpotlási törvényt láttatik követni, midön a' szegény sorsú 's egyedül fáradságos munkája után élő polgárnak osztja a' meglegedést, 's ezt a' dús gazdagtól, ki minden világi vagyont tsak maga gyönyörködtetésére fordít — megvonja. Mennyivel derültebb 's meglegedettebb lélekkel ülhet a' szegény szorgos munkája végzetével háza előtt lévő kemény poltzikján kedves felesége 's gyermekei társaságában a' híves estvén, mint a' gazdag hatalmas rúgós Zófáján, szenvedelmétől, rosz gyomrától 's henyeségtől kínoztatva. Jób idejében, az Ördög szegényekké tette azokat, kiket kísértetni akart, most gazdag áldásokkal halmozza fel őket, 's az emberekre bízza felebarátjaik

elszegényítése mesterségét; — innen van, hogy most ezerszer több a szegény, mint midőn az ördög űzte ezen mesterséget.

Az Élet - böltsesség az egyszerűségben mutatja ki magát. Hát, tudna az magáról elfelejtkezve pazérló 's nem egyszerű lenni, ki esmeri az emberi nyomorúságok örvényeit? lehetne annak nem tenni sérthetetlen szent kötelességévé a' takarékossgot, ki özvegyeket 's árvákat látott keseregni? egy kis naponkénti önnfeláldozás hány ezer könnyeket képes letörölni! Phocion vissza küldötte Filep ajándékát, mint Curius a' Samniumiakét: „Nekem nints rá szükségem.“ „ „ De Gyermekidnek: „ „ „ ha hozzám hasonlók: egy két telkem melly engem ezen méltóságra emelt, eltáplálja őket, — ha pedig elfajzanak: minek terítsek lágy párnát puhaságaik alá? „ *Cornelia* a' temérdek drágasággal kirakodó Dámának *gyermekait* mutatta, — 's valyon lehetne e' a' Lyánkákknak betsesebb kiházásitást adni, a' jó házi gazda aszszonyság tökéletes esmérété-nél: de hol vannak a' Cornéliák 's az illy Lyánkák. vagy vannak e'? Igen, midőn sok 16 's több esztendő's férjhez menendők a' kenyérről tsak annyit tudnak, hogy azt a' piatzon veszik, — a' kendernek 's fonásnak híret sem hallották, — a' konyhát szakáts vagy szakátsné nélkül nem is képzelik, — egész tudományjok holmi kis kötésben 's *hím - varrásban* vagy ha még több, némelly nyelveken való papagályozásban áll, — gyermeksegektől fogva tsak a' putz, bál, visit 's a' t. forog szüntelen nyelveken, — és sokszor tolettjeik előtt halálba szeretnek önnmagokba: — lehet ott egyszerű Lyánkákat, 's leendő boldogító feleségeket Édes Anyákat keresni 's találni.

A' szerentse - vadászat alattomos gyilkosa az Élet -

böltességének. Lám 600,000 Izraélita közül, kik Egyiptomból odébb álltak, tsak kettő juthata el Canaanba. Tsak keveset! — Mendelson, Barátinak azon sajnálkodására, hogy egy heverő Dúsnak köntelen Számadója lenni, így felelt: „Így van ez éppen jól — hát, én lennék az Úr 's ő az én Írászom? — hisz' én nem tudnám néki hasznát venni.“ — Úgy van ez ország szerte: *Nints a' Böltsek kenyere!* Kevélyen puffaszkodik a' könnyű tajték a' tenger színén akkor, midőn mély iszapba tapadva hever a' drága gyöngy annak fenekén. Kedves R — nk! te ditső Lélek! te meleg Barátja de hamar — követje az Emberiségnek! téged is e' köz Sorsa a' nagy Lelkeknek — a' Háládatlanság üldözött alatsony szalma ágyadig, 's itt a' lelketlen irigységgel, a' boszszú dühével eggyesülve öntötte ki, vesztő mérget rajtad — tetemes kárára az Emberiségnek.....

A m y n t.

Kleiszt után.

Hová szaladt? hová a' szép Eggyetlen
Laláge? áh! kivel? 's kinél örül?
Zephir! jelentsd meg, hol van a' kegyetlen?
Hol? és miért kerül?

Le folyt az óra, a' midőn körülte
Ki tsak lehelt, — szelid derülve vólt:
Siránkozónak ő szemét törülte,
De most, — de most! ki hólt!

Mi táj tsudálja most a' szép teremtest?
Hol énekel? hol ül? 's minő falak
Kerítik ötet, — és minő szerentsést
Hevit a' szép Alak?

Szerentse! hadj tsupán tsak egy szoritást
 Kezétül egyszer el - fogadni még:
 Tsak egy kegyes szavat, tsak egy katsintást, —
 'S temess be Semmiség!

Hová szaladt? Folyók! ha majd od' értek:
 „Mezőre, síkra, hegyre gyász borúlt,
 A' fák ki dültek!“ néki ezt vigyéték,
 'S Juhássza hogy ki múlt!“

A' bús Juhász Amynt imigy keser'gte
 Könyös szemekkel el borúlt egét:
 Jaját a' táj zokogva vissza verte
 Sohajtva Lálagét.

Vitéz József.

Az Ökörszem és a' Sas.

„Ugyan hogy nézheted szüntelen ezt a ragyogó napot? szólla
 egykor az ökörszem a' sasnak; ha én tsak egy keveset belé tekén-
 tek, mindjárt fájnak szemeim! — már nem süthetne a' nélkül,
 hogy olly fénylő sугárokot ne vetne?“

„No ugyan derék nap volna az!“ katzaga a' szárnyas király,
 mélybe a' te szemed hátran 's fájdalom nélkül benézhetne, az ol-
 lyan tsak ökörszemnek tetszhetne ám, nem pedig sasnak!“

A., De hogy olvashatja Barátom Uram annyiszor, meg annyiszor
 ezt a' Berzsenyit?

B., Tsitt — Ökörszem!

R e j t e t t s z ó .

A' Pocták előtt nagy betsemet lelém,
 Rendesen tsak három négy ittze fér belém;
 De visszásan egész tsónakod elnyelém.

Kantsó.

Megfejtés: a' XXIII-dik Szám. Él.

Bél, czél, dél, fél, kél, lél a' hideg; mél
 (Csallóközi módon e' helyett: mélj)
 nyél, 's a' t.